

שבת תצוה - פורים תשפ"ג

כִּי מֶרְדֵּכִי הַיְהוּדִי מִשְׁנֵה לְמֶלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוּשׁ וְגָדוֹל לַיְהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אַחִיו
דָּרַשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדָבַר שְׁלוֹם לְכָל־זָרְעוֹ: (מגילה י/ג)

לרב אחיו. ולא לכל אחיו, מלמד שפרשו ממנו מקצת סנהדרין, לפי שנעשה קרוב
למלכות והיה בטל מתלמודו (רשי)

”כי מרדכי היהודי משנה למלך אחשוורוש וגדול ליהודים ורצוי לרוב אחיו.” “לרוב אחיו”, ולא
לכל אחיו. **מלמד שפירשו ממנו מקצת סנהדרין.** אמר רב יוסף: **גדול תלמוד תורה יותר**
מהצלת נפשות, דמעיקרא חשיב ליה למרדכי בתר ארבעה, ולבסוף בתר חמשה. מעיקרא
קתיב: “אשר באו עם זרובבל ישוע נחמיה שריה רעליה מרדכי בלשן”, ולבסוף קתיב: “הבאים
עם זרובבל ישוע נחמיה עזריה רעמיה נחמני מרדכי בלשן” (מגילה טז):

יכולים לשנות אפי' מתלמוד תורה לצורך שלשים פשיטים להגמון בכל שנה לפי שהוא
הצלת נפשות שאם לא יתפשרו עמו יש כמה עניים שאין להם ליתן ויכום ויפשיטום
ערומים:(שולחן ערוך רנ"א)

עולם

פרק א

בנין

כתב הט"ז ביו"ד סי' רנא ס"ק ו על הא דפסק בשו"ע שיכולים
לשנות ממעוות תלמוד תורה להצלת נפשות, וזה לשונו, רש"ל הקשה על
זה ותימה הלא מסקינן סוף פרק קמא דמגילה גדולה תלמוד תורה יותר
מהצלת נפשות, ע"כ. ואין כאן קושיא, דודאי אין לך דבר עומד בפני
פקוח נפש, אלא דהתם אומר דיותר יש זכות למי שזוכה לעסוק בתורה
ולא בא לידו הצלת נפשות ממי שבא לידו הצלת נפשות ועל ידי כך צריך
לבטל תלמוד תורה ולעסוק בהצלת נפש, ויליף לה ממרדכי שתחילה
שלא בא לידו עסק של הצלת נפשות היה חשוב בעיני חכמים יותר ממה
שאחר כך בא לידו המצוה של הצלת נפשות והוצרך לבטל תורה כדאיתא
שם שלא מנאו אותו חכמים כמו תחילה. ואין להקשות ממה דאיתא שם
גדול תלמוד תורה מבנין בית המקדש, שכל זמן שברוך קיים לא עלה
עזרא לבנין בית המקדש. דהתם עלה זרובבל לבנות בית המקדש ולא
נתבטל בנין בית המקדש בשביל שלא עלה עזרא, אלא שעזרא לא רצה
להצטרף עמו כי תלמוד תורה גדול מזה, ונמצא הוה זה ממש כההיא
דלעיל, עכ"ל.